

Governa

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Castelltallat
Emplaçament C-25, sortida 114. BV-3009 i seguir pista direcció Castelltallat, uns 1.500 m abans trencall dreta
Alçada: 903

Coordenades:

Latitud: 41.79111
Longitud: 1.61687
UTM Est (X): 385077
UTM Nord (Y): 4627508

Classificació

Número de fitxa 08229 - 256
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 99)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08229A006000340000MH
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 12/05/2017 - 02:00

Descripció

Masia de grans dimensions, d'origen medieval, que està emplaçada al cim d'un turó dominant que es troba al lloc anomenat Coma de Govern, entre la serra de Castelltallat i la Solana de Govern. Aquesta masia es troba adossada a una altra, anomenada cal Genís Vell. És una particularitat que també trobem en altres masos propers, com Bertrams i can Prat Barrina. Així, el cos residencial de Govern, de planta rectangular, té adossat a l'angle nord-est cal Genís Vell (en ruïnes) i al costat de migdia una àmplia àrea de coberts. Més a llevant trobem dues construccions aïllades: una interessant pallissa i la capella nova de Santa Eugènia de Govern. La masia conserva un aspecte força arcaic, amb murs fets amb un aparell fet de carreus petits i de disposició irregular i, en general, amb poques finestres i petites, cosa que li dona una aspecte de fortalesa. El mas veí de cal Genís també conserva una tipologia constructiva antiga, amb part d'obra feta amb opus spicatum. La masia de Govern s'ha format almenys en tres fases constructives, que són ben visibles al mur nord. La part més antiga podria correspondre a l'angle nord-oest. D'aquí la casa s'hauria ampliat cap a ponent i també cap al sud, probablement al segle XVIII, segons indiquen algunes inscripcions. La façana principal, encarada vers ponent, és molt austera. L'existència de dues grans esquerdes semblen indicar que aquest sector es va haver de refer després d'un esfondrament, tal vegada fruit d'un terratrèmol. La reconstrucció es devia fer de pressa, de manera que aquesta part conté alguns elements de tipologia diferent (com ara les dues finestres) o bé que semblen reaprofitats, com una pedra d'un forn. A la part dreta, corresponent ja a l'ampliació del segle XVIII, hi ha el portal, adovellat. A la façana de migdia les obertures, normalment emmarcades amb llindes i brancals de pedra, són lleugerament més grosses, però tota aquesta part queda parcialment tapada per la presència d'un gran cobert, situat en un terreny amb desnivell.

Observacions:

Llinda a la façana principal, part dreta: 1773 i 1849 (al portal) Inscripcions a la façana de ponent: 176? I 1775 Inscripció a la façana nord, al tram central: 1766 Carreu amb una interessant inscripció (decorada amb flors als laterals) reaprofitat al portal de la pallissa: MARIA GOVERNA A FET FER LO PREZEN 1768 Informació oral facilitada per Miquel Ferrer Serra, de cal Sec

Història

El lloc de Govern, dins el terme del castell de Castelltallat, és documentat des de l'any 955 amb la grafia "Guerna" i el 1031 ja amb la forma de "Governa". L'església propera de Santa Eugènia de Govern (romànica) no apareix citada fins l'any 1428. Molt probablement el mas és d'origen medieval i estaria vinculat a aquesta església. Així, l'any 1640 el culte d'aquesta església es traslladà a un temple de nova construcció que es va aixecar al costat del mas Govern. A la segona meitat del segle XVII era un dels masos principals de Castelltallat, segons les aportacions que feia per a la cera de l'església. Així mateix, en un capbreu dels Ducs de Cardona de l'any 1686 aquest mas consta associat amb els de Comallonga i Crostas. El propietari aleshores era Isidre Govern i pagava de cens sis punyeres de forment més delme de carnelatges. Tal com hem indicat, al segle XVIII la casa va ampliar-se considerablement fins a tenir les dimensions actuals. D'aquest època (1768) es conserva una inscripció que fa referència a un altre membre de la família Govern, que aleshores devia ser l'hereva: Maria Govern. En els darrers temps estava unit al mas Selves, proper al nucli de Castelltallat i junts constituïen una de les propietats més grans. Al tombant del segle XIX el propietari era Domingo Selvas Duocastella, casat amb Maria Carné Composada. El tercer fill d'aquest matrimoni fou el polític Joan Selves i Carné (1898-1934). Més tard, l'heretat es partí i les filles del van obtenir cadascuna un dels masos: Selves i Govern. A mitjan del segle XX Govern era habitat per un masover, mentre a cal Genís Vell hi vivia el seu propietari.

Bibliografia

AA.DD (2017). Memòries Castelltallat. Història popular de la pagesia al municipi de Sant Mateu de Bages. L'Arada, SCCL, p. 54, 65, 85, 106, 135,151, 156, 157, 221.

BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Santa Eugènia de Governa", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 457.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 99).

PLADEVALL, Antoni (1975). "Capelles i santuaris del bisbat de Vic. Santa Eugènia de Goberna, a Castelltallat", Full Diocesà, núm. 3327 (19 de gener de 1975), Vic.

